

ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှုရှုထောင့်မှ လေ့လာချက် (လူမှုဘာသာဗေဒ)

ဝင်းဝင်းဌေး*

စာတမ်းအကျဉ်း

ဤစာတမ်းသည် ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှုရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြသော စာတမ်း ဖြစ်ပါသည်။ အလေ့လာခံမှာ MRTV 4 ရုပ်သံလိုင်းမှ ထုတ်လွှင့်သော ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ် ဖြစ်သည်။ စကားဝိုင်းတစ်ခုတွင် တွေ့ရသော အပြန်အလှန် ပြောစကားပုံစံများကို စကားစဉ်စိစစ်မှု ရှုထောင့်မှ လေ့လာဖော်ထုတ်ပြလိုသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းမှတစ်ဆင့် မြန်မာဘာသာစကားရှိ အပြောစကားပုံစံများကို လေ့လာသိရှိနိုင်မည်ဟု ယူဆပါသည်။

သော့ချက်စကားလုံး - အပြန်အလှန်ပြောစကားပုံစံများ။

၁။ နိဒါန်း

ဤစာတမ်းသည် ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှုရှုထောင့်မှ လေ့လာထားပါ သည်။ အလေ့လာခံဖြစ်သည့် ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်ကို pyone play application မှ download ဆွဲယူ၍ စကားဝိုင်းမှ အပြန်အလှန်ပြောစကားများကို နားထောင်ကာ အချက်အလက်များ ကောက်ယူ သည့်နည်းဖြင့် လေ့လာထားပါသည်။ အပြန်အလှန်ပြောစကားပုံစံများသည် လူမှုဆက်ဆံရေး နယ်ပယ် တွင် အရေးပါသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ လူမှုအဖွဲ့အစည်းအတွင်း၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် များစွာအထောက်အကူ ပြုသည့်သဘောကိုလည်း တွေ့ရပါသည်။ ဤစာတမ်း တွင် အဖွင့်စကားပုံစံ၊ စကားအလှည့်ယူခြင်းနှင့် အလှည့်ပေးခြင်းပုံစံ၊ အချက်ပြစကားပုံစံ၊ စကား သင်္ကေတရောသုံးခြင်းပုံစံနှင့် အဆုံးသတ်စကားပုံစံဟူ၍ အပိုင်းများခွဲကာ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

သုတေသနမေးခွန်းနှင့် ပြဿနာအချို့

ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှုရှုထောင့်မှ လေ့လာရာတွင် အောက်ဖော်ပြပါ သုတေသနမေးခွန်းနှင့် ပြဿနာတို့ကို အောက်ဖော်ပြပါ သုတေသနမေးခွန်းနှင့် ပြဿနာတို့ကို ကြုံတွေ့ နိုင်ပါသည်။

(၁) စကားဝိုင်းများမှ အပြန်အလှန် ပြောစကားပုံစံများသည် မည်သည့်သဘောကို အကျိုးပြု သနည်း။

(၂) စကားစဉ်စိစစ်မှုမှ စကားပြောပုံစံများသည် လူမှုနယ်ပယ်တွင် အရေးပါသလား။

အထက်ဖော်ပြပါမေးခွန်းအတွက် သုတေသနပြု၍ အဖြေဖော်ထုတ်ရာတွင် အောက်ပါ ပြဿနာ အချို့ကို ကြုံတွေ့ရပါသည်။

(၁) အပြန်အလှန်ပြောစကားပုံစံများသည် လူမှုအဖွဲ့အစည်း၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရေး အဆင်ပြေမှု ရှိ၊ မရှိ။

* မြန်မာစာပေအဖွဲ့၊ မကွေးတက္ကသိုလ်။

(၂) စကားစဉ်စိစစ်မှုမှ စကားပြောပုံစံများသည် လူမှုဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်တွင် အရေးပါမှု ရှိ၊ မရှိ။

အဆိုပါမေးခွန်းနှင့် ပြဿနာအချို့ကို အဖြေရှာဖော်ထုတ်နိုင်ရန် ဆရာကြီး ဆရာမကြီးများ၏ လမ်းညွှန်အကြံပေးမှုနည်းနာများကိုယူ၍ လေ့လာတင်ပြသွားပါမည်။

၂။ စာပေဆိုင်ရာ လေ့လာဆန်းစစ်ချက်

ဤစာတမ်းကို လေ့လာရာတွင် အလေ့လာခံအဖြစ် MRTV-4 ရုပ်သံလိုင်းမှ (၁၂.၁၂.၂၀၁၉) ရက်နေ့တွင် ထုတ်လွှင့်သည့် ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်ကို အသုံးပြုထားပါသည်။ ဒေါက်တာ အောင်မြင့်ဦး၏ လူမှုဘာသာဗေဒ သဘောတရားစာအုပ်နှင့် လူမှုဘာသာဗေဒမိတ်ဆက်စာအုပ်၊ မောင်ခင်မင်(ဓနုဖြူ)၏ လက်တွေ့အတ္ထုဗေဒနိဒါန်း၊ ဒေါက်တာကိုလေး၏ ဘာသာစကား လေ့လာမှုစာအုပ်များကိုလည်း ဖတ်ရှု လေ့လာပါသည်။

၃။ နည်းနာ

အသုံးပြုသည့်နည်းနာမှာ ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး၏ လူမှုဘာသာဗေဒမိတ်ဆက်မှ စကားစဉ် စိစစ်မှု သဘောတရားနည်းနာများကို အခြေခံ၍ လေ့လာတင်ပြထားပါသည်။

ပညာရပ်ဆိုင်ရာနည်းနာ

လူမှုဘာသာဗေဒလေ့လာမှုနယ်ပယ်၌ စကားဝိုင်းတစ်ခုတွင် အပြန်အလှန်ပြောဆိုကြသည်။ စကားများကို လေ့လာစိစစ်သည့် စကားစဉ်စိစစ်မှုအပိုင်းလည်း ပါဝင်ပါသည်။

လူမှုဘာသာဗေဒသည် ဘာသာဗေဒ၏ ပညာရပ်ခွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။ လူမှုဘာသာဗေဒ၏ အဓိပ္ပာယ် ဖွင့်ဆိုချက်နှင့် ပတ်သက်၍ ဘာသာဗေဒနှင့် သဒ္ဒဗေဒအဘိဓာန်စာအုပ် တွင် -

လူမှုဘာသာဗေဒသည် ဘာစကားနှင့် လူ့အဖွဲ့အစည်းအကြား ဆက်နွယ်မှု၏ ရှုထောင့် အားလုံးကို လေ့လာသည့် ဘာသာဗေဒ၏ ပညာရပ်ခွဲတစ်ခုဖြစ်သည်။

(David Crystal, 1998, 353)

ဟူ၍လည်းကောင်း ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

စကားစဉ်စိစစ်မှုနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာကြီးဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦး၏ လူမှုဘာသာဗေဒ မိတ်ဆက်စာအုပ်တွင် -

လူမှုဘာသာဗေဒတွင် စကားစဉ်စိစစ်မှုသည် စကားစဉ်တစ်ရပ်၌ မည်သူက မည်သူ့ကို မည်သည့်နေရာတွင် မည်သည့်ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် မည်သည့်စကားကို ပြောသည်ဟူသော အချက်များကို အဖြေရှာခြင်းဖြင့်ထွက်လာသော ဆိုလိုရင်းအချက်အလက်တို့ကို လေ့လာခြင်းဖြစ်သည်။ (အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၃၊ ၁၆၅)

ဟုဖော်ပြထားသည်။

ထို့ကြောင့် လူမှုဘာသာဗေဒသည် လူမှုအစုအဖွဲ့တစ်ခုအတွင်းရှိ ဘာသာစကားနှင့် လူ့အဖွဲ့အဖွဲ့အစည်းအကြား အပြန်အလှန်ဆက်နွယ်မှုများကို လေ့လာသော ပညာရပ်ဖြစ်သည်ဟု ဆိုနိုင်ပါသည်။ စကားစဉ်စိစစ်မှုဟူသည် စကားဝိုင်းတစ်ခုအတွင်းရှိ အပြန်အလှန်ပြောစကားများ၏ ဘာသာစကားအသုံးပြုပုံတို့ကို စနစ်တကျ စိစစ်လေ့လာခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

၄။ လေ့လာတွေ့ရှိချက်

၄၊ ၁။ ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှုရှုထောင့်မှလေ့လာချက်

အလေ့လာခံဖြစ်သော ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်သည် MRTV-4 မှထုတ်လွှင့်သည့် အစီအစဉ်တစ်ခုဖြစ်သည်။ ထိုအစီအစဉ်တွင် အစီအစဉ်တင်ဆက်သူ အမျိုးသမီး(၃)ဦးနှင့် ဖိတ်ခေါ်ထားသော အမျိုးသမီးဧည့်သည် (၁)ဦး ပါဝင်ပါသည်။ ဆွေးနွေးကြသည့် အကြောင်းအရာမှာ “ကျန်းမာနုပျိုစေတဲ့ ဘဝရဲ့ဓာတ်စာ (သို့မဟုတ်) collagen”အကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ အစီအစဉ် တင်ဆက်သူများမှာ ဖြိုးမေစံ၊ သဇင်နွယ်ဝင်း၊ ဆုမွန်တို့ဖြစ်ပြီး ဆွေးနွေးရန်ဖိတ်ခေါ်ထားသည့် ဧည့်သည်မှာအလှအပနှင့် အရေပြားအထူးကုဆရာဝန် ဒေါက်တာစိုးနန္ဒာထက် ဖြစ်ပါသည်။ အလေ့လာခံအစီအစဉ်သည် (၁၂.၁၂.၂၀၁၉) ရက်နေ့တွင် ရိုက်ကူးထားခြင်းဖြစ်သည်။ အစီအစဉ်ကြာမြင့်ချိန်မှာ (၃၉ မိနစ်နှင့် ၃၆ စက္ကန့်) ဖြစ်ပါသည်။

ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်မှ စကားစဉ်များကို စိစစ်လေ့လာရာတွင် အဖွင့်စကားပုံစံ၊ စကားအလှည့်ယူခြင်းနှင့် အလှည့်ပေးခြင်းပုံစံ၊ အချက်ပြစကားပုံစံ၊ စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်း ပုံစံ၊ အဆုံးသတ် စကားပုံစံတို့ကို အခန်းများခွဲ၍ လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာတင်ပြမည် ဖြစ်ပါသည်။

၄၊ ၂။ အဖွင့်စကားပုံစံ

စကားပြောရာတွင် တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်စကားကို အဖွင့်စကားအဖြစ် အသုံးပြုပြောဆိုကြပါသည်။ အဖွင့်စကားသည် စကားပြောဆိုရာတွင် အရေးပါပြီး လူ့အဖွဲ့အစည်း၌ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဆက်ဆံရေးအဆင်ပြေစေရန် များစွာအထောက်အကူပြုပါသည်။ လူတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦးအပြန်အလှန် ပြောဆိုရာတွင် တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်စကားသည် လူမှုအခြေအနေအလိုက် အမျိုးမျိုးကွဲပြားကြသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာအောင်မြင့်ဦးက လူမှုဘာသာဗေဒသဘောတရားစာအုပ်တွင် -

စကားပြောတွင် စတင်ရန်နည်းလမ်းများ ရှိသည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် အပြန်အလှန် တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်ခြင်းသည် စတင်ရန်နည်းလမ်းတစ်ခုဖြစ်သည်။ အချင်းချင်း တွေ့ဆုံနှုတ်ဆက်သည့်အခါ စကားပြောစတင်သည့် ပုံစံများမှာ ထုံးတမ်းစဉ်လာနှင့် ယဉ်ကျေးမှု နောက်ခံများအပေါ်တွင် မူတည်သည်။ (အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၅၊ ၁၄၃-၁၄၄)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။

- အလေ့လာခံ ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်မှ တွေ့ရသော အဖွင့်စကားများမှာ -
- သဇင်နွယ်ဝင်း - အားလုံးပဲမင်္ဂလာပါရှင်။
- ဖြိုးမေစံ - အားလုံးပဲမင်္ဂလာပါရှင်။

ဆုမွန် - အားလုံးပဲမင်္ဂလာပါရှင်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သင်္ဃန်းဝင်း - ပရိသတ်တွေအားလုံးအတွက် ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်ရဲ့ ဒီကနေ့ super Sunday အစီအစဉ်အဖြစ် တင်ဆက်ပေးသွားအုံးမှာ ဖြစ်ပါတယ်ရှင်။

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သင်္ဃန်းဝင်း - ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်ကနေ ပြန်လည်ကြိုဆိုပါတယ်ရှင်

ဟူ၍လည်းကောင်း၊

သင်္ဃန်းဝင်း - ဆရာမ မင်္ဂလာပါ

ဒေါက်တာ - မင်္ဂလာပါ

ဟူ၍လည်းကောင်း အဖွင့်စကားများကို နှုတ်ခွန်းဆက်စကားများဖြင့် စတင်ပြောဆိုသွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်သည် အခမ်းအနားအစီအစဉ်ဖြင့် ပုံစံတကျတင်ဆက် ရသော အစီအစဉ်ဖြစ်သည့်အတွက် “မင်္ဂလာပါ” ဟူသောအဖွင့်စကားကို အသုံးပြုပြောဆိုထားပါသည်။ ယင်းမှာ မြန်မာလူမျိုးတို့၏ ချစ်စရာကောင်းသော ယဉ်ကျေးသည့် စကားပြောပုံစံတစ်ခုလည်း ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့အဖွင့်စကားပြောဆိုရာတွင် စကားတစ်ခွန်း၏ အဆုံးသတ်၌ “ရှင်၊ ရှင်” ဟူသည့် စကားကို ရိုသေလေးစားသည့်ပုံစံအဖြစ် အသုံးပြုပြောဆိုကြ ကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရပါ သည်။

ထို့ကြောင့် အဖွင့်စကားကို နှုတ်ခွန်းဆက်စကားအဖြစ် စတင်ပြောဆိုကြခြင်းမှာ မြန်မာလူမျိုး တို့၏ ဂုဏ်ယူဖွယ်ကောင်းသော ယဉ်ကျေးမှုအစဉ်အလာတစ်ခုအဖြစ် တွေ့ရှိရပါသည်။

၄၊ ၃။ စကားအလှည့်ယူခြင်းနှင့် စကားအလှည့်ပေးခြင်းပုံစံ

စကားပြောရာတွင် စကားအလှည့်ယူခြင်းသည် အရေးပါသည့် အခြေခံအကြောင်းရင်းတစ်ရပ် ဖြစ်သည်။ စကားအလှည့်ယူခြင်းကို ဒေါက်တာကိုလေးက လူမှုဘာသာဗေဒဝေါဟာရများအဖွင့် စာအုပ်တွင် -

Turn-taking ဆိုသည်မှာ အပြန်အလှန်ပြောစကားများကို လေ့လာသည့်အခါ စကား ပြောသူ၏ အပြုအမူကို ထိန်းချုပ်ထားသော စည်းကမ်းများ၊ စကားပြောသည့် အစီအစဉ် များကို ဆိုလိုသည်။ (ကိုလေး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၈၊ ၁၂၅)

ဟူ၍ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် စကားပြောရာတွင် စကားအလှည့်ယူခြင်းသည် ပြောသူနှင့်နာသူတို့ စကားအပေးအယူပြုလုပ်၍ တစ်လှည့်စီ ပြောဆိုကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

စကားအလှည့်ယူသည့် ပုံစံများကို သာဓကပြရလျှင် -

ပုံစံ (၁)

(လက်ရှိပြောနေသူ) ဒေါက်တာ - ဘာကြောင့်ပဲဖြစ်ဖြစ် ကိုယ့်ကိုယ်ကို ဂရုစိုက်စောင့်ရှောက်ခြင်းဟာ အကောင်းဆုံးတစ်ခုပါပဲ

(အလှည့်ယူသူ) သဇင်နွယ်ဝင်း - ဒါပေါ့ အစ်မ။ ဟုတ်ကဲ့ပါ။

ပုံစံ (၂)

(လက်ရှိပြောနေသူ) သဇင်နွယ်ဝင်း - ပရိသတ်တွေအားလုံးအတွက် ခေတ်သစ်ပျိုမေ အစီအစဉ်ရဲ့ ဒီကနေ့ super Sunday အစီအစဉ်အဖြစ် တင်ဆက်ပေး သွားအုံးမှာ ဖြစ်ပါတယ်ရှင်။ မင်္ဂလာ မနက်ခင်းပါရှင်

(အလှည့်ယူသူ) ဖြိုးမေ - မင်္ဂလာပါ

ဆုမွန် - မင်္ဂလာပါ

အထက်ပါအလှည့်ယူပုံစံများသည် ပြောသူကို ထောက်ခံ၍ အလှည့်ယူသည့်ပုံစံများ ဖြစ်သည်။

ထို့ပြင် -

ပုံစံ (၁)

(လက်ရှိပြောနေသူ) ဒေါက်တာ - သောက်လို့ရပါတယ်။ မိန်းကလေးတွေလည်း သောက်လို့ရတယ်။ ယောက်ျားလေးတွေလည်း သောက်လို့ရတယ်။ ကျန်းမာဖို့အတွက် လည်း သောက်လို့ရတယ်။

(အလှည့်ယူသူ) သဇင်နွယ်ဝင်း - ဪ ဟုတ်ကဲ့ပါ

ပုံစံ (၂)

(လက်ရှိပြောနေသူ) ဖြိုးမေ - ဒီလိုမျိုး သေသေချာချာ စနစ်တကျပေါ့နော်။ နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ သောက်မယ်ဆိုရင်တော့ မကြာမီအချိန်အတွင်းမှာ အရမ်းကို လှလာ တော့မှာပါ။

(အလှည့်ယူသူ) ဆုမွန် - ဟုတ်ပါတယ်။ အဲ့တော့ သာယာလှပတဲ့ တနင်္ဂနွေနေ့လေး ဆိုတာတော့ သေချာသွားပါပြီ။

အထက်ပါပြောစကားများအရ အပြန်အလှန် စကားပြောချိန်တွင် ပြောဆိုသူအသီးသီးတို့က မိမိတို့ဘာသာ ဝင်ရောက်ပြောဆိုသွားသော စကားအလှည့်ယူသည့်ပုံစံကို တွေ့ရပါသည်။ ထိုသို့အလှည့် ယူရာတွင် ‘ဟုတ်ကဲ့’၊ ‘ဪ’၊ ‘ဟုတ်ပါတယ်’ စသည့် အချက်ပြစကားများဖြင့် အသုံးပြုပြောဆိုသွား သည်ကို တွေ့ရပါသည်။

စကားအလှည့်ပေးခြင်းဆိုသည်မှာ လက်ရှိပြောနေသူက နောက်ပြောမည့်သူကို အလှည့်ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ အလေ့လာခံ ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်သည် ပုံစံတကျဆွေးနွေးရသော အစီအစဉ်ဖြစ်သည့်အတွက် စကားအလှည့်ပေးခြင်းပုံစံများကိုလည်း တွေ့နိုင်ပါသည်။

သာဓကအားဖြင့် -

ပုံစံ (၁)

(အလှည့်ပေးသူ) သဇင်နွယ်ဝင်း - အဲ့တော့ အဲ့လိုမျိုး ဒီကျန်းမာရေးပိုင်းဆိုင်ရာမှာ ယောက်ျားလေးတွေရော မိန်းကလေးတွေရောပေါ့နော်။ ပိုမိုပြီးတော့ ဂရုစိုက်လာတဲ့ အပေါ်မှာဆိုရင် ဆရာမရဲ့အမြင်ကို အရင်ဆုံးသိပါရစေရင့်။

(အလှည့်ပေးခံရသူ) ဒေါက်တာ - သူက အပိုင်း(၂)ပိုင်းရှိတာပေါ့နော်။ ကျန်းမာရေးရယ်၊ အလှအပရယ်ပေါ့။

ပုံစံ (၂)

(အလှည့်ပေးသူ) ဖြိုးမေ - ဖြိုးမေတို့ကတော့ ဒီအကြောင်းအရာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးတော့ အမြဲတမ်းပြောဆိုနေကျဆိုတော့ collagen ဆိုတာကို တီးမိခေါက်မိတော့ ရှိတယ်ဆိုပေမယ့် ဂဗာနဏ မသိသေးဘူး ဆရာမရယ်။ အဲ့တော့ collagen ဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာကို သေချာလေး ရှင်းပြပေးပါအုံး။

(အလှည့်ပေးခံရသူ) ဒေါက်တာ - collagen ဆိုတာ protein တစ်မျိုးပဲ ညီမလေး။ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အများကြီးရှိတယ်။

အထက်ပါ အလှည့်ပေးပုံစံများကိုကြည့်လျှင် စကားထဲတွင် နောက်ပြောမည့်သူနှင့် သက်ဆိုင်သည့် အကြောင်းကိုပြော၍ အလှည့်ပေးခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်သစ်ပျိုမေ အစီအစဉ်တွင် စကားအလှည့် ယူခြင်းနှင့် စကားအလှည့်ပေးသည့်ပုံစံများမှာ ပြောသူကို ထောက်ခံ၍ လည်းကောင်း၊ ထပ်မံဆွေးနွေးပေးရန် တောင်းဆိုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

၄၊ ၄။ အချက်ပြစကားပုံစံ

လူအချင်းချင်း အပြန်အလှန်စကားပြောဆိုရာတွင် ဆင်ပြေချောမွေ့စေရန် အချက်ပြစကားများကို အသုံးပြု၍ပြောဆိုကြပါသည်။ မြန်မာစကားပြောတွင် “အော်၊ အင်း၊ ဒါပေါ့၊ ဟုတ်၊ ဟုတ်ကဲ့၊ ဟုတ်လား” စသည်ဖြင့် အသုံးပြုတုံ့ပြန်ခြင်းမျိုးဖြစ်သည်။ ဆရာကြီးမောင်ခင်မင်(ခနုဖြူ)က လက်တွေ့အတ္ထုဗေဒ နိဒါန်း စာအုပ်တွင် -

စကားတို့လှယ်ရာတွင် တစ်ယောက်ပြောသည်ကို တစ်ယောက်က အာရုံပြု နားထောင် နေကြောင်း အချက်ပြသည့်စကားများ ရှိပါသည်။ ပုံပြောသူက ပြောနေစဉ် နားထောင်သူ များက ‘အင်း’ လိုက်ခြင်းမှာ ထင်ရှားသော အချက်ပြ စကား သာဓကတစ်ခုဖြစ်သည်။

(ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)၊ ၂၀၁၇၊ ၁၀၅)

ဟူ၍ ဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် အချက်ပြစကားများသည် အကြောင်းအရာတစ်ခုကို ပြောဆိုနေစဉ် တစ်ဦးပြောသည်ကို တစ်ဦးက စိတ်ဝင်တစား နားထောင်နေကြောင်းပြသရန် ပြန်လည်တုံ့ပြန်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ခေတ်သစ်ပျို့မေအစီအစဉ်မှ အချက်ပြစကားပုံစံများမှာ -

ပုံစံ (၁)

- ဒေါက်တာ - အားလုံးက collagen တွေချည်းပဲ။ တစ်ကိုယ်လုံးမှာ အများကြီး ရှိတာပေါ့။
- သဇင်နွယ်ဝင်း - အော် ဟုတ်ကဲ့ပါ။
- ဖြိုးမေစံ - အော် ဟုတ်ကဲ့ပါ။
- ဆုမွန် - အော် ဟုတ်ကဲ့ပါ။

ပုံစံ (၂)

- ဒေါက်တာ - collagen ကလေး သူက ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အမြဲထုတ်ပေးနေတာ။
- သဇင်နွယ်ဝင်း - ဟုတ်။

ပုံစံ (၃)

- ဒေါက်တာ - ပြီးတော့ တချို့ရောဂါတွေမှာလည်း collagen နည်းသွားတာတွေ ရှိတယ်ပေါ့။ အဲ့လိုမျိုး ထုတ်လုပ်နိုင်တာထက် ပိုပြီးတော့ ပြိုကွဲလာလို့ရှိရင် အပျက်အစီးတွေ စမြင်ရတာပေါ့။
- သဇင်နွယ်ဝင်း - ဟုတ်ကဲ့ပါ ဆရာမ။

ပုံစံ (၄)

- ဖြိုးမေ - အဲ့လိုမျိုးကိုလည်း ဖြိုးမေတို့ သေချာလေးဆွေးနွေးရမယ့် အပိုင်းလေးတွေ ရှိတာ ပေါ့နော်။
- သဇင်နွယ်ဝင်း - အင်း ဟုတ်တယ်။

ပုံစံ (၅)

- ဒေါက်တာ - ညအိပ်ခါနီးကို ဘာမှမစားတော့ဘဲ အချိန်မှာ သောက်တယ်တချို့ကလေး
- ဖြိုးမေ - အင်း အဲဒါကောင်းတယ်။

ပုံစံ (၆)

ဖြိုးမေ - နည်းမှန်လမ်းမှန်နဲ့ သောက်မယ်ဆိုရင်တော့ မကြာမီအချိန်အတွင်းမှာ အရမ်းကိုလှလာ တော့မှာပါ။

ဆုမွန် - ဟုတ်ပါတယ်။

အထက်ပါသာဓကများအရ နားထောင်သူများက စိတ်ဝင်တစား နားထောင်နေကြောင်း ပြသရန်အတွက် “အော်၊ အင်း၊ ဟုတ်၊ ဟုတ်ကဲ့ပါ၊ ဟုတ်ပါတယ်”ဟူသော အချက်ပြစကားများဖြင့် အသုံးပြုပြောဆိုကြသည့် ပုံစံများကိုတွေ့ရပါသည်။ အချက်ပြစကားများအပြင် ခေါင်းညိတ်ခြင်း၊ ပြုံးပြခြင်း၊ ရယ်မောခြင်း အပြုအမူများ ကိုပါ အသုံးပြုသွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ အလေ့လာခံ ခေတ်သစ် ပျိုမေအစီအစဉ်တွင် ပါဝင်သူတို့သည် အမျိုးသမီးများဖြစ်သည့်အတွက် စကားဝိုင်းတွင် အချက်ပြ စကားများ ပိုမိုပြောဆိုတတ်ကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ ထို့ကြောင့် စကားဝိုင်းတစ်ခုတွင် အချက်ပြ စကားများကို အသုံးပြုပြောဆိုခြင်းဖြင့် စကားလမ်းကြောင်း ဖြောင့်ဖြူးကာ စကားဝိုင်းကို ပိုမိုသွက်လက် သွားစေနိုင်ပါသည်။

၄၊ ၅။ စကားသံသကော်တရောသုံးခြင်းပုံစံ

ယနေ့ခေတ် လူမှုဆက်ဆံရေးနယ်ပယ်တွင် စကားပြောဆိုရာ၌ စကားသကော်တအမျိုးမျိုးကို ထည့်သွင်း အသုံးပြု ပြောဆိုတတ်ကြပါသည်။ ဆရာကြီး ဒေါက်တာကိုလေး၏ လူမှုဘာသာဗေဒ ဝေါဟာရများအဖွင့် စာအုပ်တွင် -

Code mixing ဆိုသည်မှာ ဘာသာစကားတင်ဆက်မှု တစ်ခုတည်းတွင် အတူတကွ ပါဝင်နေသော မတူညီသည့် အသုံးများကို အသုံးပြုသည့်အခါ ဘာသာစကားကို ရွေးချယ်၍ အသုံးပြုခြင်းဖြစ်သည်။ (ကိုလေး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၈၊ ၁၅)

ဟုဖွင့်ဆိုထားပါသည်။ ထို့ကြောင့် စကားသကော်တရောသုံးခြင်းဟူသည် ဘာသာစကားတစ်မျိုးကို သုံးစွဲနေစဉ် အတွင်း အခြားဘာသာစကားတစ်မျိုး၏ အစိတ်အပိုင်းများကို ရောနှောအသုံးပြုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ခေတ်သစ် ပျိုမေအစီအစဉ်မှ တွေ့ရသော စကားသကော်တရောသုံးခြင်း ပုံစံများကို ပြရလျှင် -

ပုံစံ (၁)

ဖြိုးမေ - အဲ့တော့ collagenဆိုတာ ဘာလဲဆိုတာကို သေချာလေးရှင်းပြပေးပါအုံး။

ပုံစံ (၂)

ဒေါက်တာ - Vitamin-C ကိုယ်တိုင်ကကိုပဲ သူက antioxidant ဖြစ်တဲ့အတွက်ကြောင့် cell တွေကို တိုက်ရိုက်ပျက်စီးတာကနေပြီးတော့ ကာကွယ်ပေးတယ်။

ပုံစံ (၃)

ဒေါက်တာ - အဲဒါလေးတွေကလည်း သိပ္ပံနည်းကျ research လုပ်ပြီးတော့ သေချာ proof လုပ်ပြီး သားအရာတွေပေါ့။

ပုံစံ (၄)

သင်္ဃန်းဝင်း - ထပ်ပြီးတော့ ပိုပြီးတော့ highlight လုပ်ပြီး သိချင်တာက အဲ့တော့ အဆီကျဖို့အတွက်ကို နည်းလမ်းအမျိုးမျိုး ကြိုးစားကြတယ်။

ပုံစံ (၅)

ဖြိုးမေ - super sunday မှာ ဖြိုးမေတို့ အရမ်းပဲ ထူးခြားသွားလား။

ပုံစံ (၆)

ဒေါက်တာ - ပြီးတော့ cosmetic တွေမှာလည်း mask skin care တွေပေါ့နော်။

ပုံစံ (၇)

ဒေါက်တာ - အသက် (၂၅)နှစ် ကျော်လာပြီဆိုတဲ့အခါကျရင် break down တွေလည်း စလာပြီပေါ့။

ပုံစံ (၈)

ဒေါက်တာ - ဒီ collagen ကတော့ သူက nutritional supplement ပေါ့နော်။

ပုံစံ (၉)

ဒေါက်တာ - နောက်ထပ် collagen effects တွေက အများကြီးကျန်သေးတယ်။

ပုံစံ (၁၀)

ဒေါက်တာ - ဟို ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောရရင်တော့ ပုံမှန် healthy life style အတွက် ပေါ့နော်။

စသည်ဖြင့် တွေ့ရပါသည်။ အထက်ပါပုံစံများအရ ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်မှ တွေ့ရသော စကား သင်္ကေတ ရောသုံးခြင်းပုံစံများတွင် အင်္ဂလိပ်စကားလုံးတစ်လုံးတည်း ရောသုံးခြင်း၊ အင်္ဂလိပ်စကားလုံး နှစ်လုံး ရောသုံးခြင်း၊ နှစ်လုံးထက်ပို၍ ရောသုံးခြင်း၊ စကားလုံးနှင့်ပုဒ်စု ရောသုံးခြင်းနှင့် ပုဒ်စုလိုက်ရော သုံးခြင်းတို့ကို တွေ့ရပါသည်။

၄။ ၆။ အသုံးသတ်စကားပုံစံ

စကားဝိုင်းတစ်ခုတွင် ပါဝင်ပြောဆိုဆွေးနွေးသူများသည် စကားဝိုင်းပြီးဆုံးလျှင် အဆုံးသတ် စကားဖြင့် ရပ်နားလေ့ရှိပါသည်။ အဆုံးသတ်စကားနှင့် ပတ်သက်၍ ဆရာကြီးဒေါက်တာ အောင်မြင့်ဦး၏ လူမှုဘာသာဗေဒ သဘောတရားစာအုပ်တွင် -

စကားပြောများသည် တစ်ချိန်တွင် အဆုံးသတ်ခြင်းကို မလွဲမသွေ ရောက်ရှိလာ မည်ဖြစ် သည်။ ယေဘုယျအားဖြင့် ပြောရိုးပြောစဉ်အတိုင်း အပြန်အလှန်နှုတ်ဆက်၍ အဆုံး သတ်လေ့ရှိသည်။ တစ်ခါတစ်ရံတွင် အကြိုအဆုံးသတ် အချက်ပြများဖြင့် ဖော်ပြလေ့ရှိ သည်။ အကြိုအဆုံးသတ်အချက်ပြများသည် စကားပြောကို အပြီးသတ်ရန် လက်တွေ့ ကြိုတင် ညှိနှိုင်းခြင်းလည်း ဖြစ်သည်။

(အောင်မြင်ဦး၊ ဒေါက်တာ၊ ၂၀၀၅၊ ၁၅၁)

ဟူ၍ ဆိုထားပါသည်။

ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်မှ တွေ့ရသော အဆုံးသတ်စကားပုံစံများမှာ -

ပုံစံ (၁)

ဖြိုးမေ - ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ကဲ နောက်ဆုံးအချက်လေး ပြောပြချင်ပါတယ်။

ပုံစံ (၂)

သဇင်နွယ်ဝင်း - ဟုတ်ကဲ့ပါ။ မေးရင်းနဲ့ အချိန်က ပြည့်သွားပြန်ပြီ။

ပုံစံ (၃)

ဖြိုးမေ - ဟုတ်ကဲ့ပါ။ သေချာလေ့လာပြီးတော့ ဆွေးနွေးတင်ဆက်ပေးတဲ့ ဆရာမကို ကျေးဇူး အများကြီးတင်ပါတယ်နော်။

ပုံစံ (၄)

သဇင်နွယ်ဝင်း - အဲ့တော့သဇင်တို့ ကြည့်ရှုနေတဲ့ ပရိသတ်တွေကိုလည်း ကျေးဇူးအထူးပဲ တင်ပါ တယ်။

ပုံစံ (၅)

သဇင်နွယ်ဝင်း - သဇင်တို့တွေ ဒီနေ့အစီအစဉ်ကို အဓိကကူညီပံ့ပိုးပေးထားတာဆိုရင်တော့ Glo Skin CD Collagen ကနေပြီးတော့ ကူညီပံ့ပိုးပေးထားတာဖြစ်ပါတယ်။ ကျေးဇူး အထူးပဲ တင်ပါတယ်ရှင့်။

ပုံစံ (၆)

သဇင်နွယ်ဝင်း - ပရိသတ်တွေအားလုံးအတွက် special guess ကိုဖိတ်ခေါ်ပြီးတော့ ဆွေးနွေးပေး သွားအုံးမှာဖြစ်ပါတယ်ရှင့်။ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ပါအုံးမယ်နော်။

ပုံစံ (၇)

သဇင်နွယ်ဝင်း - ပရိသတ်တွေနဲ့အတူ နောက်တစ်ပိုင်းမှာ ပြန်လည်ဆုံတွေ့ပါအုန်းမယ်နော်။

ပုံစံ (၈)

သင်္ဃန်းဝင်း - ဟုတ်ကဲ့ပါ။ ကဲ အဲ့တော့ အချိန်ပြည့်သွားပြီဖြစ်တဲ့အတွက် နှုတ်ဆက်လိုက်ပါတယ်။ သာယာလှပတဲ့ တနင်္ဂနွေနေ့လေးကို ပိုင်ဆိုင်နိုင်ပါစေရင့်။

ပုံစံ (၉)

သင်္ဃန်းဝင်း - ဘိုင့်ဘိုင့်။

ဖြိုးမေ - ဘိုင့်ဘိုင့်။

ဆုမွန် - ဘိုင့်ဘိုင့်။

အထက်ပါသဘာဝများကိုကြည့်လျှင် ပုံစံ(၁)နှင့် ပုံစံ(၂)တို့သည် အကြိုအဆုံးသတ်စကား ပုံစံများဖြစ်ပြီး ပုံစံ (၃၊ ၄၊ ၅)တို့တွင် ကျေးဇူးတင်စကားတို့ဖြင့် အစီအစဉ်ကို အနားသတ်ကာ စကားပြောအရှိန်ကို အဆင့်ဆင့် လျှော့ချပြောဆိုသွားကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ပုံစံ(၆)နှင့် ပုံစံ(၇)သည် အဆုံးသတ်စကားပုံစံများဖြစ်ပြီး ပုံစံ(၈) သည် ဆုတောင်းနှုတ်ဆက်စကားပုံစံ ဖြစ်ပါသည်။ ပုံစံ(၉)တွင်မူ တင်ဆက်သူများက တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း “ဘိုင့်ဘိုင့်” ဟု အဆုံးသတ်ပြောဆိုပြီး လက်ပြ နှုတ်ဆက်ကာ စကားပိုင်းအစီအစဉ်ကို အဆုံးသတ်သွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။

၅။ သုံးသပ်ချက်

ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှု သဘောတရားများဖြင့် လူမှုဘာသာဗေဒ ရှုထောင့်မှ လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ထိုသို့လေ့လာရာတွင် အဖွင့်စကားပုံစံ၊ စကားအလှည့်ယူခြင်းနှင့် စကား အလှည့်ပေးခြင်းပုံစံ၊ အချက်ပြစကားပုံစံ၊ စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်းပုံစံနှင့် အဆုံးသတ် စကားပုံစံ တို့ကို အသေးစိတ်လေ့လာ ဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်သည် အခမ်းအနား အစီအစဉ် ဖြင့် ပုံစံတကျတင်ဆက်ရသော အစီအစဉ်ဖြစ်သည့်အတွက် “မင်္ဂလာပါ” ဟူသော နှုတ်ခွန်းဆက်စကားကို အဖွင့်စကားအဖြစ် စတင်ပြောဆိုသွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ စကား အလှည့်ယူခြင်းနှင့် စကား အလှည့်ပေးသည့်ပုံစံများမှာ ပြောသူကိုထောက်ခံ၍ လည်းကောင်း၊ ထပ်မံဆွေးနွေးပေးရန် တောင်းဆို ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း ပြုလုပ်ကြသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ ပြောဆိုသူ အသီးသီးတို့က မိမိတို့ဘာသာ ဝင်ရောက်ပြောဆိုသွားသည့် စကားအလှည့်ယူသည့်ပုံစံများတွင် “ဟုတ်ကဲ့၊ ငြိမ်း” စသည့်အချက်ပြ စကားများဖြင့်လည်း အသုံးပြုပြောဆိုသွားသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ နားထောင်သူများက စိတ်ဝင်တစား နားထောင်နေကြောင်း ပြသရန်အတွက် “အော်၊ အင်း၊ ဟုတ်၊ ဟုတ်ကဲ့ပါ၊ ဟုတ်ပါတယ်” ဟူသော အချက်ပြစကားများဖြင့် အသုံးပြုပြောဆိုကြသည့်ပုံစံများကို တွေ့ရပါသည်။ အချက်ပြ စကားများအပြင် ခေါင်းညိတ်ခြင်း၊ ပြုံးပြခြင်း၊ ရယ်မောခြင်း အပြုအမူများကိုပါ အသုံးပြုသွားကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ စကားသင်္ကေတရောသုံးခြင်းပုံစံများတွင် အင်္ဂလိပ်စကားလုံး တစ်လုံးတည်းရောသုံးခြင်း၊ အင်္ဂလိပ် စကားလုံးနှစ်လုံးရောသုံးခြင်း၊ နှစ်လုံးထက်ပို၍ရောသုံးခြင်း၊ စကားလုံးနှင့်ပုဒ်စု ရောသုံးခြင်းနှင့် ပုဒ်စု လိုက်ရောသုံးခြင်းတို့ကို တွေ့ရပါသည်။ အဆုံးသတ်စကားပုံစံများတွင် အကြိုအဆုံးသတ် စကားပုံစံများ၊

ကျေးဇူးတင်စကားတို့ဖြင့် ပြောဆိုသွားသည့်ပုံစံများ၊ ဆုတောင်းနှုတ်ဆက်စကား ပုံစံများနှင့် တင်ဆက်သူများက တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်တည်း လက်ပြနုတ်ဆက်ပြီး စကားဝိုင်းအစီအစဉ်ကို အဆုံးသတ်သွားသည့်ပုံစံများကို တွေ့ရပါသည်။ ထို့ကြောင့် ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှု သဘောတရားများဖြင့် လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာရာတွင် အဖွင့်စကားမှ အဆုံးသတ်စကားအထိ စကားပြောဖြစ်စဉ် (၅)မျိုး ပါဝင်ဖွဲ့စည်းလျက် ရှိကြောင်း ဖော်ထုတ် တွေ့ရှိရပါသည်။

နိဂုံး

ဤစာတမ်းသည် ခေတ်သစ်ပျိုမေအစီအစဉ်ကို စကားစဉ်စိစစ်မှုရှုထောင့်မှလေ့လာချက် စာတမ်းဖြစ်ပါသည်။ ဤတွင် လူမှုဘာသာဗေဒရှုထောင့်မှ လေ့လာခဲ့ရာ အဖွင့်စကားပုံစံ၊ စကားအလှည့်ယူခြင်းနှင့် စကားအလှည့်ပေးခြင်းပုံစံ၊ အချက်ပြစကားပုံစံ၊ စကားသင်္ကေတရောသုံး ခြင်းပုံစံနှင့် အဆုံးသတ်စကားပုံစံတို့ကို အသေးစိတ် လေ့လာဖော်ထုတ်ခဲ့ပါသည်။ ဤသို့လေ့လာခြင်းဖြင့် မြန်မာဘာသာစကား၏စကားစဉ်စိစစ်မှု သဘောများကို လေ့လာလိုသူများအတွက် အထောက်အကူပြုနိုင်လိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်မိပါသည်။

ကျမ်းကိုးစာရင်း

(မြန်မာဘာသာ)

ကိုလေး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၈)။ လူမှုဘာသာဗေဒဝေါဟာရများအဖွင့်၊ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။
ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)။ (၂၀၁၇)။ လက်တွေ့အတ္ထုဗေဒနိဒါန်း၊ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချို ပုံနှိပ်တိုက်။
အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၃)။ လူမှုဘာသာဗေဒမိတ်ဆက်၊ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။
အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၅)။ လူမှုဘာသာဗေဒသဘောတရား၊ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။

အင်္ဂလိပ်ဘာသာ

David Crystal, *A Dictionary Of Linguistics And Phonetics*, 4th Edition.

လေ့လာဖတ်ရှုသည့်စာအုပ်စာရင်း

ကိုလေး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၁၈)။ ဘာသာစကားလေ့လာမှု၊ ရန်ကုန်၊ ဧရာဝတီစာပေတိုက်။
ခင်မင်၊ မောင်(ခနုဖြူ)။ (၂၀၁၇)။ လက်တွေ့အတ္ထုဗေဒနိဒါန်း၊ ရန်ကုန်၊ စိတ်ကူးချိုချို ပုံနှိပ်တိုက်။
အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၃)။ လူမှုဘာသာဗေဒမိတ်ဆက်၊ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။
အောင်မြင့်ဦး၊ ဒေါက်တာ။ (၂၀၀၅)။ လူမှုဘာသာဗေဒသဘောတရား၊ ရန်ကုန်၊ ပညာတန်ဆောင် ပုံနှိပ်တိုက်။